

Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

5010 Bedriftsøkonomisk analyse og rekneskap (10 sp)

01.12.2010

Tid:	<i>9-14 (5 timar)</i>
Målform:	<i>Bokmål/nynorsk</i>
Sidetal:	<i>11, inkludert framside og vedlegg (2 eks)</i>
Hjelpemiddel:	<i>Høgskolens kalkulator (blir delt ut)</i>
Merknader:	<i>Hugs å skrive kandidatnummer på innleveringsark. Ta egne føresetnader der du finn det naudsynt</i>
Vedlegg:	<i>Avslutningsskjema (2 eks)</i>

Eksamensresultata blir offentliggjort på Studentweb.

Avdeling for allmennvitenskaplige fag.

BOKMÅL

Oppgave 1 (30%)

Sanitærspesialisten AS lager innredninger til bad og sanitærrom. Bedriften er organisert i 3 kostnadssteder - plateverksted (PV), monteringsverksted (MV) og salgs- og administrasjonsavdeling (SA). Budsjettet for 2010 viser følgende tall (i 1.000 kr.):

Direkte material	6.250	
Direkte lønn i PV	2.300	
Direkte lønn i MV	4.750	
Indirekte kostnader i PV	2.300	(derav variable 230)
Indirekte kostnader i MV	1.900	(derav variable 950)
<u>Indirekte kostnader i SA</u>	<u>4.550</u>	(ingen variable kostnader)
Sum driftskostnader	<u>22.050</u>	

Tilleggsatsene for indirekte kostnader basert på selvkostmetoden er beregnet til å utgjøre 100% i PV, 40% i MV og 26% i SA.

- Vis hvordan tilleggssatsen for indirekte kostnader i SA er beregnet.
- Finn tilleggssatsene for indirekte variable kostnader i henholdsvis PV og MV. Bruk samme aktivitetsmål som for de totale indirekte.

Husprodusenten Altihus AS trengte 50 baderomsinnredninger til sine byggeprosjekter og kom i mai med en forespørsel. Salgssjef Olsen i Sanitærspesialisten mente at hvis bedriften gir et tilbud som ligger over kr.10.000,- pr. innredning, så vil oppdraget gå til en av konkurrentene. Produksjonssjef Hansen studerte tegningene og mente det ville gå med kr. 4.000,- i direkte material, 8 timer i PV og 6 timer i MV for å ferdigstille én innredning. Timesatsen for direkte lønn er kr.200,- i begge avdelingene.

- Sanitærspesialisten ga et tilbud på kr.9.900,- pr. innredning, altså 495.000 kr. totalt for oppdraget. Sett opp forkalkyle og vurdér om dette tilbudet var lønnsomt for Sanitærspesialisten. Under hvilke forutsetninger var det i så fall lønnsomt?

Oppdraget var ferdig utført i midten av september. Da prosjektrengnskapet var klart, viste det seg at det samlede materialforbruket var på 208.700 kr., direkte lønn i PV på 52.000 kr. og direkte lønn i MV på 65.000 kr.

- Vis etterkalkylen for prosjektet.

Blant de indirekte kostnadene inngår 950.000 kr. i kalkulatoriske renter. Dette utgjør 10% av investert kapital i bedriften.

- Forklar hva som ligger i begrepet "kalkulatorisk" og hvorfor bedriften bruker denne form for kostnadsvurdering.

Oppgave 2 (30%)

Hans Martini eier og driver platebutikken Hitmakers ENK. I vedlegg 1 finner du foreløpig saldobalanse for regnskapsåret 2009. I tillegg får du disse opplysningene til bruk ved regnskapsavslutning:

1. juli var det nye butikkinventaret på plass til kostpris 800.000 kr. Det gamle, som hadde kostpris 400.000 kr., blei solgt på samme tidspunkt. Inventar avskrives lineært med 10 % p.a. av kostpris.
2. Varebilen avskrives med 30% etter saldometoden.
3. Varebeholdningen er pr.31.12.2009 verdsatt til 530.000 kr.
4. Forskuddsbetalt husleie for første kvartal 2010 utgjør 40.000 kr.
5. Ei markedskampanje, gjennomført i november 2009, kosta 50.000 kr., men konsulent Perry Saxen som utførte oppdraget hadde pr.31.12.2009 ikke sendt regning.
6. Kassakredittrenter for 4.kvartal 2009, 5.000 kr., er ikke kostnadsført.
7. Privatkonto skal avsluttes mot kapitalkonto.
 - a) Avslutt 2009-regnskapet for Hitmakers ENK. Benytt vedlagte skjema ved innlevering.
 - b) Gi din vurdering av årsresultatet og den økonomiske stillinga pr.31.12.2009.

Oppgave 3 (20%)

Liv og Knut sitter i styret til studentkoret "Lerken" som har fått i oppgave å arrangere julebord for medlemmene i den lokale studentforeningen. Koret skal leie festlokale til pris 3.000 kr. og musikkgruppa "HardShock" til pris 15.000 kr. Det skal kjøpes inn pyntemateriell og rekvisita for 2.000 kr. Maten bestilles fra et cateringfirma og koster kr.150,- per person.

Liv har satt opp følgende kalkyle per festdeltaker:

Velkomstdrink	kr. 10,-
Middag	kr. 150,-
<u>2 glass drikke</u>	<u>kr. 30,-</u>
Sum	<u>kr. 190,-</u>

Knut mener at de må ta kr.400,- per deltaker for å dekke kostnadene. Liv mener at dette er altfor mye og foreslår kr.250,- per deltaker.

- a) Finn dekningspunktene (nødvendig antall deltakere) når prisen er henholdsvis kr.400,- og kr.250,-

Etter litt diskusjon blei de enige om at kr.320,- per deltaker lot seg høre. Det hadde god tro på å få 200 deltakere. Det gjør jo ikke noe om vi får litt overskudd på kontoen til "Lerken" for alt det arbeidet vi legger ned, mente de.

- b) Finn overskudd, dekningspunkt og sikkerhetsmarginen i kr. og prosent ved 200 deltakere og pris kr.320,- per deltaker.*

Etter å ha tatt opp spørsmålet med andre studenter er de bekymra for at kr.320,- kan være for høy pris. De bytta derfor ut gruppa "HardShock" med DJ Pelle Isaksen. Pelle avstod fra å kreve et fast honorar og sa det var greit om han fikk kr.50,- per deltaker, så delte de på risikoen. Det kom 200 deltakere på julebordet og det blei sagt å være svært vellykka. Hver deltaker betalte kr.290,-, en pris som også inkluderte honoraret til Pelle.

- c) Var det lurt å skifte fra musikkgruppe til DJ og samtidig senke prisen? Vis relevante beregninger og drøft deg fram til en konklusjon.*

Oppgave 4 (20%)

Bøgata Handel har to ansatte – Bøvar Bø og Laila Lifjell. For november 2010 foreligger følgende data i forbindelse med lønnskostnader.

1. Bøvar Bø skal ha lønn for 140 timer, bruttolønnsats kr.132,- pr.time. Skattetrekk 40%.
2. Laila Lifjell skal ha lønn for 160 timer, bruttolønnsats kr.132,-. 20 av timene er overtid som gir 50% høyere bruttolønn. Skattetrekken er 30% på ordinær lønn og 50% på overtidslønn.

Ferielønnsatsen er 12% og satsen for arbeidsgiveravgift er 14,1%

- a) Beregn bedriftens samlede lønnskostnadene for november
- b) Hvor mye står det på konto for trekkinnskudd pr.30.11?
- c) Hvor mye har konto for påløpt arbeidsgiveravgift av feriepengar økt med i løpet av november?

Regnskapet til Bøgata Handel for 2009 viste følgende (tall 1.000 kr.):

Omsetning	8.000	Varer	1.800
Varekostnad	5.200	Kundefordringer	700
Lønn	800	<u>Kontanter</u>	<u>500</u>
<u>Andre driftskostnader</u>	<u>1.200</u>	Sum eiendeler	<u>3.000</u>
Driftsres.	800	Egenkapital	500
<u>Netto finanskostnad</u>	<u>100</u>	Lån i Handelsbanken	1.500
Resultat før skatt	<u>700</u>	Leverandørgjeld	600
		<u>Annen KG</u>	<u>400</u>
		Sum EK og gjeld	<u>3.000</u>

Vis ved beregninger og kommenter svarene:

- d) Hvordan er eiendelene finansiert?*
- e) Hvor lenge er varene på lager (i gjennomsnitt)?*
- f) Hvor lang kredittid gir leverandørene (i gjennomsnitt)?*
- g) Hvor lang kredittid får kundene (i gjennomsnitt)?*

Oppgåve 1 (30%)

Sanitærspesialisten AS lagar innreiingar til bad og sanitærrom. Verksemda er organisert i 3 kostnadsstader - plateverkstad (PV), monteringsverkstad (MV) og sals- og administrasjonsavdeling (SA). Budsjettet for 2010 viser følgjande tal (i 1.000 kr.):

Direkte material	6.250	
Direkte løn i PV	2.300	
Direkte løn i MV	4.750	
Indirekte kostnader i PV	2.300	(derav variable 230)
Indirekte kostnader i MV	1.900	(derav variable 950)
<u>Indirekte kostnader i SA</u>	<u>4.550</u>	(ingen variable kostnader)
Sum driftskostnader	<u>22.050</u>	

Tilleggsatsane for indirekte kostnader basert på sjølvkostmetoden er utrekna til å utgjere 100% i PV, 40% i MV og 26% i SA.

- Vis korleis tilleggssatsen for indirekte kostnader i SA er utrekna.*
- Finn tilleggssatsane for indirekte variable kostnader i PV og i MV. Bruk same aktivitetsmål som for dei totale indirekte.*

Husprodusenten Altihus AS trong 50 baderomsinnreiingar til sine byggeprosjekt og kom i mai med ein forespurnad. Salssjef Olsen i Sanitærspesialisten meinte at dersom verksemda gir eit tilbod som ligg over kr.10.000,- pr. innreiing, så vil oppdraget gå til ein av konkurrentane. Produksjonssjef Hansen studerte teikningane og meinte det ville gå med kr. 4.000,- i direkte material, 8 timar i PV og 6 timar i MV for å ferdigstille éi innreiing. Timesatsen for direkte løn er kr.200,- i begge avdelingane.

- Sanitærspesialisten ga eit tilbod på kr.9.900,- pr. innreiing, altså 495.000 kr. totalt for oppdraget. Set opp forkalkyle og vurdér om dette tilbodet var lønsamt for Sanitærspesialisten. Under kva for føresetnader var det i så fall lønsamt?*

Oppdraget var ferdig utført i midten av september. Da prosjektrekneskapen var klar, synte det seg at det samla materialforbruket var på 208.700 kr., direkte løn i PV på 52.000 kr. og direkte løn i MV på 65.000 kr.

- Vis etterkalkylen for prosjektet. Har oppdraget vore lønsamt?*

Blant dei indirekte kostnadene inngår 950.000 kr. i kalkulatoriske renter. Dette utgjør 10% av investert kapital i verksemda.

- Gjer greie for kva som ligg i omgrepet "kalkulatorisk" og kvifor verksemda brukar denne forma for kostnadsvurdering.*

Oppgåve 2 (30%)

Hans Martini eig og driv platebutikken Hitmakers ENK. I vedlegg finn du førebels saldobalanse for rekneskapsåret 2009. I tillegg f r du desse opplysningane til bruk ved rekneskapsavslutning:

1. juli var det nye butikkinventaret på plass til kostpris 800.000 kr. Det gamle, som hadde kostpris 400.000 kr., blei selt på same tidspunkt. Inventar avskrivast lineært med 10 % p.a. av kostpris.
2. Varebilen avskrivast med 30% etter saldometoden.
3. Varebeholdninga er pr.31.12.2009 verdsett til 530.000 kr.
4. Forskotsbetalt husleige for første kvartal 2010 utgjør 40.000 kr.
5. Ei marknadskampanje, gjennomført i november 2009, kosta 50.000 kr., men konsulent Perry Saxon som utførte oppdraget hadde pr.31.12.2009 ikkje sendt rekning.
6. Kassakredittrenter for 4.kvartal 2009, 5.000 kr., er ikkje kostnadsført.
7. Privatkonto skal avsluttast mot kapitalkonto.
 - a) Avslutt 2009-rekneskapet for Hitmakers ENK. Nytt vedlagde skjema ved innlevering.
 - b) Gi di vurdering av årsresultatet og den økonomiske stillinga pr.31.12.2009.

Oppgåve 3 (20%)

Liv og Knut sit i styret til studentkoret "Lerken" som har fått i oppgåve å arrangere julebord for medlemmane i den lokale studentforeninga. Koret skal leige festlokale til pris 3.000 kr. og musikkgruppa "HardShock" til pris 15.000 kr. Det skal kjøpast inn pyntemateriell og rekvisita for 2.000 kr. Maten bestillast frå eit cateringfirma og kostar kr.150,- per person.

Liv har sett opp følgjande kalkyle per festdeltakar:

Velkomstdrink	kr. 10,-
Middag	kr. 150,-
<u>2 glas drikke</u>	<u>kr. 30,-</u>
Sum	<u>kr. 190,-</u>

Knut meiner at dei må ta kr.400,- per deltakar for å dekke kostnadene. Liv meiner at dette er altfor mykje og foreslår kr.250,- per deltakar.

- a) Finn dekningspunktet (naudsynt antal deltakarar) når prisen er kr.400,- og når han er kr.250,-

Etter litt diskusjon blei dei samde om at kr.320,- per deltakar lot seg høyre. Dei hadde god tru på å få 200 deltakarar. Det gjer jo ikkje noko om vi får litt overskot på kontoen til "Lerken" for alt det arbeidet vi legg ned, meinte dei.

- b) *Finn overskot, dekningspunkt og sikkerhetsmarginen i kr. og prosent ved 200 deltakarar og pris kr.320,- per deltakar.*

Etter å ha tatt opp spørsmålet med andre studentar er dei uroa for at kr.320,- kan vera for høg pris. Dei bytta derfor ut gruppa "HardShock" med DJ Pelle Isaksen. Pelle avstod frå å krevje eit fast honorar og sa det var greitt om han fekk kr.50,- per deltakar, så delte dei på risikoen. Det kom 200 deltakarar på julebordet og det blei sagt å vera svært vellukka. Kvar deltakar betalte kr.290,-, ein pris som også inkluderte honoraret til Pelle.

- c) *Var det lurt å skifte frå musikkgruppe til DJ og samtidig senke prisen? Vis relevante utrekningar og drøft deg fram til ein konklusjon.*

Oppgåve 4 (20%)

Bøgata Handel har to tilsette – Bøvar Bø og Laila Lifjell. For november 2010 ligg følgjande data føre i samband med lønskostnader.

3. Bøvar Bø skal ha løn for 140 timar, bruttolønsats kr.132,- pr.time. Skattetrekk 40%.
4. Laila Lifjell skal ha løn for 160 timar, bruttolønsats kr.132,-. 20 av timane er overtid som gir 50% høgare bruttoløn. Skattetrekken er 30% på ordinær løn og 50% på overtidsløn.

Ferielønsatsen er 12% og satsen for arbeidsgiveravgift er 14,1%

- a) *Rekn ut verksemda sine samla lønskostnadene for november 10*
- b) *Kor mykje står det på konto for trekkinnskot pr.30.11?*
- c) *Kor mykje har konto for påløpt arbeidsgjevaravgift av feriepengar auka med i løpet av november?*

Rekneskapen til Bøgata Handel for 2009 viste følgjande (tal 1.000 kr.):

Omsetnad	8.000	Varer	1.800
Varekostnad	5.200	Kundefordringar	700
Løn	800	<u>Kontantar</u>	<u>500</u>
<u>Andre driftskostnader</u>	<u>1.200</u>	Sum eignedelar	<u>3.000</u>
Driftsres.	800	Eigenkapital	500
<u>Netto finanskostnad</u>	<u>100</u>	Lån i Handelsbanken	1.500
Resultat før skatt	<u>700</u>	Leverandørgjeld	600
		<u>Annan KG</u>	<u>400</u>
		Sum EK og gjeld	<u>3.000</u>

Vis ved utrekningar og kommenter svara:

- d) Korleis er eignedelane finansierte?*
- e) Kor lenge er varene på lager (i gjennomsnitt)?*
- f) Kor lang kredittid gir leverandørane (i gjennomsnitt)?*
- g) Kor lang kredittid får kundane (i gjennomsnitt)?*

K.nr	Kontonavn	Note	Saldo balanse		Over føringer		Resultat regnskap		Utgående Balanse	
			D	K	D	K	D	K	D	K
123	Varebil			60						
125	Butikkinventar		870							
141	Varebeholdning		450							
170	Forskuddsb.husleie		30							
190	Kontanter		22							
195	Bankinnsk.trekk		6							
200	H.Martini kapital			230						
206	H.Martini privat		240							
224	Langsiktig lån			600						
238	Kassekreditt			246						
240	Leverandørgjeld			275						
260	Skyldig skattetrekk			6						
274	Oppgjørsko mva			73						
296	Ubetalte kostnader			0						
300	Avgiftspl.varesalg			1 750						
390	Salg av inventar			30						
430	Avgiftspl.varekjøp		1 140							
500	Lønn		170							
601	Avskrivning inventar									
602	Avskrivning varebil									
630	Husleie		140							
672	Markedsføring		8							
770	Andre driftskostn.		46							
815	Rentekostnader		28							
880	Årsresultat		0	0						
	Kontrollsum		3 210	3 210						

Vedlegg til HIT 6000/5010 den 01.12.10 oppgave 2

Kandidatnr. _____

K.nr	Kontonavn	Note	Saldo balance		Over føringer		Resultat regnskap		Utgående Balance	
			D	K	D	K	D	K	D	K
123	Varebil			60						
125	Butikkinventar		870							
141	Varebeholdning		450							
170	Forskuddsb.husleie		30							
190	Kontanter		22							
195	Bankinnsk.trekk		6							
200	H.Martini kapital			230						
206	H.Martini privat		240							
224	Langsiktig lån			600						
238	Kassekreditt			246						
240	Leverandørgjeld			275						
260	Skyldig skattetrekk			6						
274	Oppgjørskto mva			73						
296	Ubetalte kostnader			0						
300	Avgiftspl.varesalg			1 750						
390	Salg av inventar			30						
430	Avgiftspl.varekjøp		1 140							
500	Lønn		170							
601	Avskrivning inventar									
602	Avskrivning varebil									
630	Husleie		140							
672	Markedsføring		8							
770	Andre driftskostn.		46							
815	Rentekostnader		28							
880	Årsresultat		0	0						
	Kontrollsum		3 210	3 210						

K.nr	Kontonavn	Note	Saldo balanse		Over føringer		Resultat regnskap		Utgående Balanse	
			D	K	D	K	D	K	D	K
123	Varebil		60							
125	Butikkinventar		870							
141	Varebeholdning		450							
170	Forskuddsb.husleie		30							
190	Kontanter		22							
195	Bankinnsk.trekk		6							
200	H.Martini kapital			230						
206	H.Martini privat		240							
224	Langsiktig lån			600						
238	Kassekreditt			246						
240	Leverandørgjeld			275						
260	Skyldig skattetrekk			6						
274	Oppgjørskto mva			73						
296	Ubetalte kostnader			0						
300	Avgiftspl.varesalg			1 750						
390	Salg av inventar			30						
430	Avgiftspl.varekjøp		1 140							
500	Lønn		170							
601	Avskrivning inventar									
602	Avskrivning varebil									
630	Husleie		140							
672	Markedsføring		8							
770	Andre driftskostn.		46							
815	Rentekostnader		28							
880	Årsresultat		0	0						
	Kontrollsum		3 210	3 210						

K.nr	Kontonavn	Note	Saldo balance		Over føringer		Resultat regnskap		Utgående Balance	
			D	K	D	K	D	K	D	K
123	Varebil			60						
125	Butikkinventar			870						
141	Varebeholdning			450						
170	Forskuddsb.husleie			30						
190	Kontanter			22						
195	Bankinnsk.trekk			6						
200	H.Martini kapital					230				
206	H.Martini privat			240						
224	Langsiktig lån					600				
238	Kassekreditt					246				
240	Leverandørgjeld					275				
260	Skyldig skattetrekk					6				
274	Oppgjørsko mva					73				
296	Ubetalte kostnader					0				
300	Avgiftspl.varesalg					1 750				
390	Salg av inventar					30				
430	Avgiftspl.varekjøp			1 140						
500	Lønn			170						
601	Avskrivning inventar									
602	Avskrivning varebil									
630	Husleie			140						
672	Markedsføring			8						
770	Andre driftskostn.			46						
815	Rentekostnader			28						
880	Årsresultat			0		0				
	Kontrollsum			3 210		3 210				